

Dr. F. F. Simon Milač gim. profesor
Murska Sobota, ul. 249.

DÜSEVNI LISZT

Mészecske verszke novine.

Vu iméni překmurszke evang. sinyorije reditel
i vödávník: FLISZÁR JÁNOS, Murska Sobota.

Rokopiszi sze morejo v Puconce posilali.

Csek racsuna st. 13,586; Imé „Düsevni Liszt“ Puconci.

Cejna na cejlo leto 20 Din., v zvänsztvo 30 din.,
v Ameriko 1 Dol., edne numere 2 din.

Naprejšplacilo

gorivzeme vszäki evang. dühovnik i vucsitel.

Po szvétkaj . . .

„Zdaj pa osztáne vera, vüpanye, lübézen, eta trôja; nájvéksa je pa totê lübézen.“ (I. Kor. 13, 13)

Mino je tihî hip pozsta . . . za nami je 'ze oblácsne razplo'znoszti velki péték . . . i gorisztanenyá csüden szvétek: vüzem. Po szvétkaj szmo . . . Denmo gori pitanje: ka naj neszémo z-szebom z-blagoszlovov szvétkov na naso nadaljno pôtvandrarsztva? . . .

Ka naj neszémo z-szebom? . . . Predvzem tiszto mocsno, velko vero, ka je Krisztus mrô, pokopani, gorisztano — za nász, za volo nasega szpravicsanya . . . Ja, moj Goszpon Jezus! verjem i vadlujem z-cêlim mojim szrdcom, ka je meni vöpreleánye tvoje krvi, tvoja isztina vesz moj kincs, moja bêla szvatbena oblêka, vu steroj szem mogôcsi posztánoti pred Bôgom mojim, csi me pred szébe pozové na racsundávanye! . . . Eto velko isztino, dobro vu nase szrdce zaprmo! . . .

Potom neszmo z-szebom eto blâzenitelszko vüpanye, ka ednôk gorihénya vsze vojszküvanye, vsze bojüvanye, vsze briganye . . . i vkrâ sze obrné vsze trplénye, vsze ponizenye. Grob Jezusov, tam vu ográci Jo'zefa od Arimathie, je razlocsítvena meja med ponizenya i zvisenya sztávov. Z-toga krája groba je zbijenyé — z-ovkraj groba je obládnoszti; z-toga krája groba je nevola, ospotanye, krí'z — z-ovkraj groba je dika, nebeszki trônus, nebeszka korô-

na . . . Prinasz tüdi szamo do groba trpi sztaranye, szkuza, bolezen, i té pridemo k-toj velkoj piknyi obrácsanya, zacsné sze Bo'zi szinov szvéta szlobodscsina, popolna radoszt, vecsen 'zítek kre dêszne Bogá . . . Pri grobi Jezusovom i pri szvojem grobi tüdi — je eto nase nevkleknyeno vüpanye. Neszmo eto z-szebom, naj mámo trôst, dokecs hodimo na mezôvi vandrarasztva! . . .

. . . I escse nikaj nepozábmo vu nase szrdcé zaprêti: lübézen, ár csi eta fall, te „ta nájvéksa“ fall! Zátö naj neszfaliváva nigdár vu nasem szrdci lübézen. Nepozábmo hválo dati za Krisztusovo veliko lübézen, za nász znásano nyegovo trplénye, i zvelicsitelno nyegovo szmrt! Etak nasz On szam obarje vu lübéznoszti . . . vu vecsnom dicsenyi nyegovoga trplénya i nyegove szmrti . . . Vera . . . vüpanye . . . lübézen . . . vu eti trôji szamoga Krisztusa neszémo z-szebom! . . .

Goszpodne, osztani tak znami vu veri nasoj, vu vüpanyi nasem, vu lübézni nasoj!

Bojdi veren v-tvojoj veri;
Kebzúj na závezek tvoj;
Djánye k-právdí 'zítka meri,
I v-oblübi mocsno sztoj;
Neodaj vadlíványa,
Neoszkrúni pozványa,
Na stero szí poszvetseni
Teda, gda szí okrsztseni.

Bojdi veren v-lübéznoszti
Bôga ino bli'znyega;
Vari korôno vrédnozti
Vadlíványa tvojeja:

Ár csi szi, kak püsztimec,
Vu lübézni tühíneç,
Tak szi Jezusi neveren,
Ino pred Bôgom odüren.

Bojdi veren vu vüpanyi;
Nevçagaj vu nevôli,
Csi ti gli v-bo'zem ravnanyi
Neidejo vsza po vôli:
Môdroszt bo'za dobro zná,
Ka komi vszôditi má,
I ka tomi k-haszki szlúzi,
Ki sze k-szvejti nepridruží,

Dr. Popp Filip i Dr. Roth Vilmos.

Aprila 7-ga je v-Beograd poszlana komisia ôszvetno goriodprla one vôtume, stere szo vu nasoj orszacskej cêrkvi bodôcse 71 evang. gmajne dalé na püspeka ino inspektora odebé-ranye gledôcs. Da Cservenka gmajna dvá red niva dûhovnika má i nyéni vôtum dvá zname-núje, je vszevküp 72 vôtuma dáno notri.

Po v-racsún vzétji vôtumov sze je vöpo-kázalo, ka szo vsze gmajne na Dr. Popp Filipa zagrebecskoga dûhovnika i Dr. Roth Vilmosa dotésnyega c. inspektora vôtomivale i tak szta nase orszacske cêrkvi prvi püspek Dr. Popp Filip, Dr. Roth Vilmos pa cêrkevni szvetni president.

Dr. Popp Filip nôvi püspek szo sze v-1893. márcia 23-ga dnéva v-Be'záni-ji, pôleg Zemuna narôdili. Tam szo hodili v-osznovno sôlo, gim-názie studie szo v-Zemuni szpunili. Pri cájti sze nyim je vu szrdci zbüdo dûhovnikszta csészti pozványa náigib, stero szo pobo'zni roditelje tüdi podpérali. Theologicsno vcsenyé szo v-Eperjes-koj akademiji dokoncsali, zvön steroga szo es-cse philosophie i právdénikszta solé tüdi, z-tála v-Zágrebi, z-tála pa v-Berlina univerzi szpu-nyávali, ino szi doktorátus filosofije szpravili.

V-1917-tom leti szo v-zagrebecskoj evang. fari za pomocsnika (kaplána), za edno leto pa za rednoga dûhovnika odebráni. Po dokoncsa-nyi szvetovne bojne szo od vogrszke sinyorije odtrgnyene horvatszke gmajne v-zôszebno si-nyorijo organizérali, v-steroj szo v-1921-tom leti za prvoga seniora zvoljeni. V-naszledüvajôcsi létaj szo vu jugoszlovanszki evang. gmajn organi-zéranyi, veliko, neobtrüdnó delavnoszt dopriná-sali, stere prvi voditel, predszednik szo vu Bôgi vöpreminôcsi Wágner Gusztáv Adolf Növe Vr-bászke fare dûhovnik bili. Za cêrkevne zákone delajôcsega 'zinata (Synoda) podpredszednika szo

v-1925 Dr. Popp Filip, po Wágnera szmrti pa za predszednika odebráni. Pod nyih predszed-niksztvom je dokoncsano 'zinata deloványe na-teliko, ka szo prinesene cêrkevne pravde po Ny. Vel. králi odobrene i 1930. nov. 19-toga sank-tionêrane. Tak sze zdá 'ze nasa szv. m. cêrkev po szvoji zákonaj ravna i Bôgi na diko, verni-kom pa na düsno bláj'zensztvo i zvelicsanye bode razvijala.

Dr. Popp Filip püspek.

Zvön cêrkevni znôtrésnyi dugovány posz-lov blagoszlovnom szpunyávanyi szo jáko pre-vidno i szreçsno vodili, odprávlali i bránili cêr-kevne interesze pri vszê králevszki vládaj. Zvön toga szo zvönésnyi országov evang. cêrkvami hasznovito, csrsztvo zvézo nasztavili. Dosztakrát szo potüvali v-Nemskomországi, v-Schweizi, v-Dániji i v-Svédországi, v-steri szo naprêdávanya dr'zali i szpoznávali Jugoszlavije evang. cêrkvi sztávo, bodôcsnoszt, potrebcsine i tak szo dob-re prijátele, podpornike szpravili nasoj szv. m. cêrkvi. Poszebnó szo z-Gusztáv Ádolf drü'ztva voditelmi v-toplom prijátelsztvi bili v-Leipzigí, z-evang. Bund tüvárísvom v-Berlini, z-pod-pornim drü'ztvom v-Genfi (Schweitz), z-Luthe-ranszkim szvetovnim drü'ztvom i z-vezdásnyim Svédszke evang. cêrkvi voditelom Dr. Söder-blom érsekom. Z-recsjôv z-céle môcsi szo sze trüdüli vu evang. cêrkvi naprêidénya i odraszka intereszi.

Vu tüvárísvi i kulturinom presztóri szo sze tüdi li rano, kak vréli delavec poszvedocsili Dr. Popp Filip evang. püspek. Nyihovo deloványe szo viziko cenili Ny. Vel. Alexander král tüdi,

ár szo ji z-Szv. Száva réda z-IV- II-gim zlócsom i z bêloga orla réda V. zlócsom milosztivno odlikovali. Od Dánszkoga krála I. Krisztiána szo pa „Daneborg“ rédom odlikováni. Dr. Popp Filip znájo vu rêcsi i pizmi: nemski, srbohorvatski, vogrszki, szlovenszki i francuski jezic.

Za krajinszkoga szvetszkoga présidenta szo Dr. Roth Vilmos právdenik odebrani z-Velike Kikinde. Oni szo 'ze kak 'zinata szvetszki pred-

Dr. Roth Vilmos szvetni president.

szednik od vecs lét mao blagoszlovno deloványe odprávlali na cérkevnom presztori, náimre kak cérkevne i szvetszke právde globoki znánc szo poznani. Eden krepek szteber, markantni jurista, ki tak vu pênezni, kak vu pravdeni pitanyaj vuvšem obhoden sztrokovnyák i odvzê postívani, ogléden mô'z, szo nedoszégnyeni delavec bili evangelicsanszke szvéte materé cêrkvi i odkoga z velkov vüpoznosztjov, trôstom i vu prisesztnosztí csákamo nyé ládje gvüсно ravna nye i ôpravíc znásanye.

Dr. Roth Vilmos szo zdâ v-53 leti, szrêdnye sôle vcsenyé szo v-Pancsovi szpuníli, právdeniksztva znanoszt szo szí v-Kolosvári i v-Budapesti na univerzi oszvojjili.

Znôva odebráno orszacscko cêrkevno predsedniksztvo szo nasa sinyorija i gmajne z-szrdcá navdüsevnov radosztjôv pozdrávlale. Tak túdi i nas máli, szkromen csaszopisz, Düseven liszt je na etom meszti z-punov radosztjov pozdrávla. Obádva szta 'ze hodila pri nász v-Prêkmurji, poznata nase razmere, potrêbcsine, náimre Dr. Popp Filip püspek szo sze za nepozáblenoga vcsinili z-szvojjim prijétnim násztopom

pri G. Szlávecske cêrkvi poszvetsüvanyi, v-Szoboti, v-Püconci, v-Bodonci, na Hodosi na sinyorszki gyülêsaj téljemányi!

Goszpodin Bôg naj dugó 'zivi znôva odebráne voditele na diko i naprêidénye nase szv. evang. materé cêrkvi!

Obrambni szpísz Augsburgszkoga verevadlúványa.

Pred 400 létmi, 1531. apr. 15-ga je prisla vözdrukano na ocsivesznozst Apologija. Rávno na isztom dnévi, do steroga je terminus dao csaszar na Augsburgszkom gyülési protestánsom, ka sze morejo podvr'zti vszém szkoncsanyom. Apologija je obrambni szpísz principijov reformácije, Augsburgszkoga verevadlúványa. Augsburgszko verevadlúványe je náime po nyegovom goriprecstenyé vödao Károl csaszar r. katholicsanszkim theologusom za povdárjanye.

Povdárjanye (Konfutáció) je veliko nezadovolnozst szpravílo, ár je csaszar vöpovedao szkoncsanye, ka je povdárjeno verevadlúványe evangelicsánov, i tak oni vu vszem podló'zni morejo bidti.

Evangelicsanci szo odlocno protestácijo zglászili notri. Tajjio, ka bi povdarili katholicsanci vcsenyé Augsburgszkoga verevadlúványa; oni na fundamentomi szvétoga pizma sztojijo; vu szvetni dugoványaj szo gotovi podló'zni bidti csaszari, ali vu vere dugoványi jedino Bôgi.

Proszjio, zathévajo, naj sze nyim prékdá szpísz katholicsánov. Nedobijo ga. Na tó goridájo Melanchtoni, naj naprávi obrambni szpísz. Té szpísz potom 1531. apr. 15-ga pride vö zstamparije vu latinszkom i nemskom jeziki.

Apologia artikuluse augsburgszkoga verevadlúványa razprávla, z-dokázmi szvétogapiszma podpéra i bráni. Glávno nakanénye Melanchtona je, naj potrdi, ka sze evangelicsanszko vcsenyé gliha z-szvétipiszmom; ka sze evangelicsanci nescsejo otrgnoti od cêrkvi, nego bole jo scséjo ocsisztiti od nepravni návukov.

Evangelicsanci szo oszvojjili Apologijo i jo túdi podpízali. Vadlúványe szo djáli od isztin Krisztusovi, ár odávanye bi bilo nyihovo múcsanye. Gotovi szo bili za szvoje vadlúványszke pravice na vardévanye trplénya, pregányanya, martirsztva.

Vu dugoványi vere je Apologia i vezdá zmo'zna obramba ino ro'zje. Vszegavêcs je vrêdna, naj jo tüdi mi denésnyi evangelicsanszki lüdje cstémo, zbrodjávamo i sze po nyê bogatimo ino krepimo vu szvojoj veri.

Bodelschwingh Frigyes.

Zná bidti malo cstenyárov nasega liszta pozna eto imé, steroga noszitel je pa eden apostol bio krsztsanszke delajôcse lübénoszti, ki je vesz szvoj zitek vu szlúzbo szmilenoszti dela posztavo.

1831. marc. 6-ga sze je narôdo z-plemenításke familije. Ocsa nyegov je preiziszki pênezni miniszter bio, ali prevecs pobo'zen cslovek, ki je vszákí dén z-cstenyom Biblije ino z-molénym zacsno vu szvojoj familiji. Tomi má-lomi Frigyesi je pajdás bio vu spili Frigyes Vilmos králevszki herceg, steri je szledi pod iménom III. Frigyes caszar pôsztao Nemcsije.

Te szin ministra i spilni pajdás králevszkoga hercega je zmetno prisao do toga, ka naj Krisztusov ponizen szluga bode i te nájnevolnêse vzeme vu szvojo szkrb. Obrvim bajcar scsé bidti, potom vérsztvinszki praktikant posztáne; trdo delo oprávla, od zorje do vecséra orje; doszta vsze sze navcsi, steromi szledi dober haszek vzeme. Na pamet vzeme telovno i düseveno zaosztávlenosztlüdsztva i na pomôcs nyemi ide vu obôjem. Obszinskoga postamestre vszigidár odprta biblia i eden 28 lét vu sztrahsnom betégi trpécsi nevolák pripelata Bodelschwingh Frigyesa k-Jezusi, kak k-Odküpiteli nyegovomi. Tánihá szvoje dotêsnje pozványe i vu Bázeli (Schweitz) na theologijo, ár dühovnik scsé bidti.

Oumurno sze pripravla na szvoje pozványe. Od szvéta je vedno bole odszlobodjeni. Szrcé ga vlecsé k-tim nájnevolnêsim. Vu csinénaj szmilenoszti nájde radoszt. Bete'znikom dvori, nevoláke obiszkváve, brez dela bodôcsim delo iscse. Isztinszki missionárius posztáne. I csi nemore poganom predgati, deci scsé pripovedávatí od Jezusa. Záto rad primle pozáványe v Pariz, gde vu szkrb szvojo vzeme deco nemski cesztaov. Tô na nyega zavúpano deco szam more vküppobrati po vilicaj. Deco szo naszledúvali roditelje, namali je cêla lépa gmána bila vküpszprávljena pri nyem. Szprávi fundus, na sterom vsze dugo nê sztoji 'ze farof, sôla, cêrkev. O'zeni sze Bodelschwingh. 'Zena nyegova

je tüdi csi ministra, i je nyemi 34 lét prevecs verna pomocsnica bila i jáko prôszta vszigidár, stera szí je v-Betheli vu 25 létaj vszevküper szamo eden krscsák i eden übercíher küpila; pêneza pa nigdár nê mêla. Rávno pa za volo betegá szvoje 'zené je tam mogao niháti Pariz i je v-Dellwig (Westfalia) prisao za dühovnika. Tú je szedem lét delao ino sze bojúvao prôti vszákomi vesznícskomi grehi. Zmész dvakrát — 1866-ga i 1870 ga je na bojicsi tüdi szlúzto i med timi oranyenimi sze je návcsó, kak je mogôcse escse med nájvéksimi nevolámi tüdi trôstati szrdcá z-Krisztusovim evangeliumom. Eti v Dellwigi je edno jáko te'zko vardêvanye mogao vöpresztáti. Vu zimi 1868. vu krátki 12 dnévi je vkrajvzeo Bôg nyemi vszê csetéro otrokov nyegovi. Tak je ponízo i vtrô Bôg onoga, steroga je goriponücati scseo na trôstanye ti nájnevolnêsi.

Pôleg Bielefelda je krsztsanszka szmilenoszt 1867-ga dvê násztavi grüntala: Bethel i Szarepto. Esze je pozváni 1871-ga leta Bodelschwingh za dühovnika. Po dúgom pripravlaní ga je Bôg na ono meszto posztavo, gde je zmo'znoga dela oprávlanye zavúpao na nyega. Vise 8000 epileptikusov je najslo obrambo eti vu Betheli do Bodelschwinghove szmrti; diakonisz materszka hi'za je 1220 szesztér racúnala; diakonusov Názaret zvána hi'za pa 488 kotrig. On szam z-velikov mocsjov glászi rêcs Bo'zo na predganci Sion-cêrkvi i vu spitálaj i pri posztelaj bete'znikov tüdi szvedôszto dêva od szvojega Odküpitela.

Pri vszem nyegovom deli je nyemi vodna rêcs: „Nê álmostvo, nego delo trbê dati“, ár delo plemeniti csloveka. On szam je neobrúdjeni delavec bio do zádnyi dnévov szvojega zítka. Vu lübézni delaj do ti nájszrmaskêsi i nájnevolnêsi je pocerao szvojega plemenítoga 'zítka mocsí. Vu krátkom nyegovom betégi je okôli nyega sztála lépa familija nyegova, z-sterov ga je obdarúvao on miloszttiven Bôg, ki ga je vu nyegovoj mladoszti z-tém szkúszo, ka nyemi je odvzeo vszê nyegovi csetéro otrok. Bo'zi obrúdjeni szluga je 1910-ga aprila 2-ga zadrêmao prêk vu vekivecsnoszt.

Bethel, nyegova zmo'zna násztava tüdi dnesz cseté. Na nyé cseli zdá k-nyemi vu vszem vrêden nájsztaresí nyegov szin, Frigyes sztoji. Ob sztôlêtnici toga velikoga mo'za z-hválov prôti Bôgi sze szpomína 'z-nyega vesz protestanszki szvét.

Hvála Bôgi, ta deszéta 'ze tüdi 'zivé!

V-letosnyem Evang. Kalendariji eden cslán- nek jeszte popisani pod naszledüvajúcsim nászlo- vom: „Gde je pa zaosztála ta deszéta?“ V-tom cslánki je popisano, ka je vu vrêmeni reformá- cie, v-1627. leti od püspekove vizitácije gorivzé- toga protokuloma v-nasoj krajíni 10 evangeli- csanszki gmán bilô, kakti: Szv. Juri, G. Lenda- va, Pertocsa, Tisina, Murska Sobota, Martjanci, Selo, Szv. Benedik, G. Petrovci i Vel. Dolenci. Dneszden ji pa szamo 9 jeszte, ár D. Lendav- szke, kak v-drúgoj krajíni bodôcso, nemremo racsunati. Gde je tak zaosztála ta deszéta evang. gmajna? da bi lahko pravili: vszê 10 je eti, stere szo pred 300 létmi bilé, edna je nê preisla 'znyí. Tô bi bio te právi vüzemszki szvétek za nász, z-punov radosztjov, z-zahválnim szrdcom bi glászili: ti mrtvi szo vszi z-groba ssztanoli. De- szét evangelicanszki cerkvéo je bilô vu nasoj krajíni pred 300 létmi i pá ji je teliko. Pravico je nemogôcse znicsiti. Dika i hvála bojdi Gosz- podnomi Bôgi nasemi zdrzíteli, dicseno bojdi szvéto imé nyegovo do vekoma!

Tô edno je isztim, csi sze nazâ zglédnemo i nase evangelicanszke szv. m. cêrkvi stirideszét letno historijo preszámnamo, sze nam uprav nê trbê szramotiti; z-pozdignyencv glavôv lahko dávamo hválo Goszpodni za tô lépo verszko napréidênye, stero szmo z-Bo'zov mocsjôv v- szlédnyi 40 létmi szrečni bili doszégnoti. Nepre- cenjeno mámo ceniti i previditi verníkov nasi globoko vrêloszt do szvoje szv. m. cêrkvi i ne- pomenkane lübézni k-drágoj nasoj szvétoj evang- elicanszkoj veri. Vu tom vrêmeni sze je zbüdila z-mrtvi i fundálivana szobotska, morávszka, d. lendavszka i g. szlávecska evangelicanszka gmajna. Vu stirideszeti létmi szo nasztanole stiri nôve evangelicanszke gmajne na díko Ocsé ne- beszkoga. Stirje nôvi poszvêti szo vu'zgáni na Krisztusovoga evangelioma zvelicsitelno rászür- jávanye i bo'zi verníkov preszvetsávanye, steri poszredújejo cimpranye Bo'zega králevszta, lüdi lübéznosztí eti na zemli i priprávlajo dús zveli- csanye ednôk tam gori vu nébi. Med tè nôve gmajne bi mogli i radgonszko szôszedno gmaj- no pa bethlehemszko v Ameriki tüdi racsunati, vém szo i nyé verniki tüdi z-véksega tála z-na- sega téla têlo, z-nase krví krv. Ali záto ji nera- csúnamo eszi, ár szo drúgoga országa pôrgarje.

Tô je tüdi isztina, ka je Kalendarija cslán- ka pizszátel, gda escse itak to mrtelno deszétó evang. gmajno iscse i zbüdjáva zgrobnoga szna, on je na szalanszko evang. gmajno miszlo, vu nyé je vido escse itak mrtelen szvoj szén szpa- jôcso deszeto evangelicanszko gmajno. K-sza- lanszke okôlice verníkom je námêno poszlati bü- décse pítanye: „Gde je pa zaosztála ta deszéta?“

Na koj szmo szí ráncs nê miszlili, tá sze je zacsiló ono pítanye. Goszpodin Bôg je szam odgôvoro: 'Ze je tü ta deszéta evang. gmajna. 'Ze je fundálivani nyé fundament. 'Ze prihája, zácsa sze razvijati, csi bár, kak gingava klica tere z-trde pecsine na szvetloszt, iscse zráka otáv, szunca o'zívávájôcso toplôcso k-osznávlanyi szvojemi, da ona bode ta iszkana deszéta.

Március 25-toga je nase sinyorije pred- szedníksztvo Apacse krajíne vrêle vernike obisz- kalo. Odnász tá odszeljeni verevrêli evangeli- csanszki sereg csáka tam 'ze od nisternoga leta mao vcsászi, vcsászi tá idôcse nase evang. dü- hovnike. Tam bodôcse drzávne sôle vodsztvo je vszígdar prijaznivo táksega hípa eden presz- tor sôle prêk püsztití na drzánye bo'ze szlú'zbe evang. verníkom. Zdâ sze je tüdi nabito napu- nila presztrana sôla z-vküp pridôcsimi v-rasztor- jenosztí 'zivôcsimi evang. pobóznimi verníkmí. Pod Ru'za Ferenc szobotskoga kántorvucsítela vodsztvom sze je navdüseno glászilo i pozdigá- valo proti nébi posztno cêrkevno szpêvanye. Ko- váts senior szo szrdce genlivo predgali od Krisz- tusovoga trplénya. — Ovo, tô je csinio On za nász! — Ka mo csinili mi za nyega? — Ka csinimo mi na nyegovoga evangelioma rászürjá- vanye, na decé nase i osztankov szrdc pokrep- lenye, vu veri potrdjávanye gledôcs? — Ali pa mogôcse tô csákamo, naj sze i nász dosztájajo Goszpodna one kárajôcse i opominájôcse recsi: „Ka sztojite eti cêli dén manyükivájôcsi?“ — Necsákajmo na tô pítanye! Bojdimo Goszpodna evangelioma rászürjávájôcsi delavci. Szvojoj de- ci i osztankom od toga dragsega, sztalnêsega nebeszkoga kincsa nemoremo dati.

Po bo'zój szlú'zbi je drzáni szpôved, po- tom pa cêrkevni gyülês.

Gyülês szo Benko Jo'zef sinyôrszki inspek- tor v-dugsem navdüsenom govorényi ôdprli. Naprê szo dáli, ka ete dén vu Apacske evange- csanszke filiálné cêrkevne obcsine 'zitki eden velike znamenitosztí, vekivecsnoga szpômenka dén má bidí. Do tega mao je tá gmajna nika

nê mèla. Z-drŭgi miloscse, dobrovolnoszti je dr'zála vcsászi-vcsászi szlŭ'zbo bo'zo. Denésnyi dèn sze prilika, módus ponŭja gmajni v-Apacse obcsini v-tom nájlepsem meszti eden lépí, pri-praven hram, dvoricse i 3 plŭge grŭnta, vsze v-ednom meszti (parceli) kŭpiti. Hram sze brez véksega sztroska na molitvárnico dá predelati, zemlisca ednoga tála na oblászti dovolénye nateliko potrében evang. brŭtiv vréze vŏ. Etak kamcsi nebodete prisziljeni dráge vase mrtelne vu brŭtiva ono meszto, kama pred krsztom mrtelne otroke i lŭdovmorce pokápajo, na vekivecsen pocsinek vu mater zemlŏ polo'ziti i nebede nyí pocsinek za zmékanya presztora za krátki csasz dronfani i grobi razkápani. On i gmajne voditelje szo 'ze tŏ vrédnoszt doli pogŏdili i kŭpili, zdá je 'ze szamo tŏ pitanye jeli tŏ kŭpŭvalo filiálne gmajne gyŭlés nameszti nihá i oszvoji ali nê. Pred vernikmi dobro poznani hram i zemla za 215 jezero dinár kŭpne cène gmajne lasztnoszt má bidti. Oni za szvoje veéskrátno eszi potŭvanye neracsúnajo nika sztroskov, zvŏntoga szo zdá preci prék dáti gmajni 1000 dinárov, z sterim szo tak oni pŏszkali Apacske evang. filiálne gmajne te prvi grŭntar, kí szo to prvo fundáció polo'zili i áldov prineszli za nyŏ.

Goszpon inspektora navdŭseno govorénye je zahváloszt i velíko navdŭsenoszt zbŭdilo vu vernikov serégi. Eden za drŭgim szo gori szposztanoli ti nazŏcsi bodŏcsi, hválivsi i pozdrávlavsi goszpon inspektora za dobrovolno, neobtrŭdno csinénye i áldovnoszt, vu szrci globoko genyeni szo vadlŭvali, ka jedino li nyim májo hváliti, ka szo k-toj vrédnoszti prisli, brezi nyihovoga poszredŭvanya bi té cil szami vuszebi nebi doszégno. Vsi do ednoga szo z-nájvéksov radosztjov vŏ naznanili kŭpŭvala odobrenye i namesztinihánye. Kŭpŭvala liszt szo (kontraktus) pred gyŭlésa licom vszi podpíszali. Z-bláj'zenim obcsŭtényem vu szrdci napunyeni i od szvétoga bo'zega Dŭhá navdehnyeni, szo vszi ednoga nakanénya, edne pámeti bilí, veszelécsi sze doszégnyenomi cíli.

Goszpon senior szo nazŏcsi bodŏcse navdŭsene vernike na vŏ i vkŭp dr'zánye, na vere lŭbézen bŭdivsi, té znameniti gyŭlés po pobo'znoj molitvi zaklŭcsili.

Tak sze je 'ze osznovála ta 10-ta gmajna tŭdi i z-Bogá pomocsjŏv de sze razvijala. Isztina, ka je premála i gingava, pomáganye potre-

bŭvajŏcsa. Na nyŏ sze glíhajo Krisztusa ete recsi: „Kakoli szte vcsínili ednomi z-eti bratov moji ti nájmení, meni szte vcsínili.“ (Mátaj 25, 40.) Pomágati mámo Krisztusa ete málicske, da nyegove ete blagoszlávlajŏcse recsi ednŏk i mi csŭli bodemo!

Od toga znamenitogo gyŭlésa gorivzétí protokulom szo na szpŏmenek késznomi pokolényi, kak gmajne grŭntarje ti nászledŭvajŏcsi podpíszali: Szapács Filip, Filŏ Peter, Hajdics Mihály, Kŭzmics Franz, Cár Franc, Kŭronya Franc, Kiszilák Franc, Kiszilák Iván, Banfi Józef, Sáfrán Iván, Kozic Józef, Kŭzmics Iván, Fahert Stevan, Szocsics Franc, Andréc Ivan, Cár Ana, Kŭronya Ana, Kŭcsán Iván, Lovényák Iván, Kocsár Stevan, Potŏcsnyek Ludvik, Loncsár Ludvik, Proszics Stevan, Temlin Mihály, Loncsár Stevan, Skrilec Franc, Matus Ludvik, Vreccics Alexander, Szinic Stevan, Porédos Terezia.

Karolina Resolutio.

Pred 200 létmi, 1731. marc. 21-ga je bíia vŏdána tak zvána „Karolina Resolutio“, ete nezgovorno tú'zen napiszek zgodovine protestantizmus. Od III. Károla vŏdána vadlŭványszka zrendelŭvanya imenŭje po etom iméni historija. Etakse neszmilene i nepravicsne králevszke „miloscse“ je malo vídila i pozna církevna historija.

Pŏleg etoga zrendelŭvanya szo sze mogli dr'zati vu verszkom dugoványi nasi ocsáci prék pŏ sztotine, do potrplŭvoszti zrendelŭvanya II. Jŏzefa.

Jávne, popolnoma szlobodne Bo'ze szlŭ'zbe je li na tak zváni „artikulariski“ i vu právdi dopŭsztseni mésztajb bilo szlobodno dr'zati. Tú szo lehko meli dŭhovnika, vucsitela, sŏlo. Ták-sa církev je bila k-nam nájblízisa v-Nemescsóji. Esze szo hodili nasi ocsáci na vecs dni hŏda k-Bo'zŏj szlŭ'zbi; k-zdávanyi, k-Goszpodnovoj vecsérji. Dŭhovnik je pa nê szmeo zvŏna határa szvoje vézsi oprávlati szvojega pozványa, niti bete'znike obiszkávati, ni vmérajŏcse trŏstat idti. Zvŏna artikulariskoga meszta prebivajŏcse evangelicsance szo prikapsili k-parochiji vu vézsi bodŏcsega, ali nájblízisega plebanusa, toga szo mogli placšŭvati z-toga szlŭ'zbov 'zivetí, tak szo dvojno bremen noszili. Na vnŏgi mésztajb szo evangelicsanci predr'zali vŏ plebanusa, ár je r. kath. csloveka, ali familije nê bilo vu vézsi, nájvise dr'zina, derar, kŏdis, vcsászi 'zelár. Vu nis-

ternoj 'zupaniji szo na 6—12 ráhski pokastigali tisztoga, steri ja vu drúgo vséz sô k-protestanszkaj Bo'zaj szlú'zbi (1—2 kravi cêna tisztoga hipa). — Indri temlica, deres je kastiga za etakse presztoplêne. Na nisterni mészaj szo sze vözgihali z-plebanusom; vsze dohodtke szo ponúdíli, ali vö szo szí zvezali, ka k-mesi nedo hodili. Protestantje szo te'zkêso zvénszko stolo placsuvali (4-kratno toga, ka je od szvoji verníkov pobérao plebanus). Na vnôgi mészaj szo oni zozídali gori r. kath. cérkev i parochijo med britkim szkúz tocsenyem.

Drúgi járem je bio, steroga je oblászt na sinyek protestansov djála, jus zemelszkoga goszpôda, ka szo vörazprésztrili na szlobodscsino dúsnovészti. Nê je tak szamo têlo robújtalo, nego dúsa tüdi. Zemelszki goszpôd je lehko vkrávzeo na nyegovom imányi zídano cérkev, parochijo, sôlo, lehko je pregnao dúhovnika, vucsitela.

Protestanszki cslovek, csi je kakso csésztdôbo, 'zeleli szo od nyega dekretalno priszego (na Marijo i szvéctce). Tak szí je mogao zebrati med szlú'zbov i szvojim vadlúványom.

Mescsan (pörgar) szí je vu nisterni várasaj nê szmeo kúpiti hí'ze, zemlé. Od cêhov szo namali vözáprili protestánuse, z-tém je vérsztvinszko na níkoj djáli. Obvézni szo bíli tao vzéti na têlovoj procesziji, sto je vöosztáo, je 6—12 ráhnski kastige plácsao. Katholicsanszke szvétkeszo mogli jávno zdr'zati; z-zmêsnoga hí'ztva rojeno vsze deco vu kath. vadlúványi osznávlati.

Nase solé szo zní'zali do IV. zlócsa; prepovedali szo hoditi na vszevucsilicsa zvénszki országov. Verszki knig vödánye je cenzura zasztávlala, z-zvénszki dr'zél szo pa záto nê mogli notriszpraviti knig, ár szo na mautaj je'zuitje szedeli.

Popolnoga podjármlyena i poni'zanya hip je tó. Bo'za csúda i szkrbnoszécsa miloscsa je, ka je nasa cérkev itak goriosztánola. Ti szlabi szo szpadnoli, ti vu veri mocsní szo, líki 'ziva paszika vzéli okóli szvojo cérkev i szvojo sôlo, Nyihova vernoszt, nyihovo vödr'zánye nam bojdi na példo!

Znôvics sze je nasztavilo 'Zenszko drústvo v Puconszkaj fari.

Vu szredicsi prékmurszki evangelicsanov, vu nasoj nájvéksaj i ednoj nájsztarésoj gmáni, stera za 2 leti — csi Bóg scsé — bode szvetilá 150 létnico szvojeja gorisztojenya, v Pu-

conszkaj fari sze je znôvics nasztavilo 'zenszko drústvo.

Intereszêranje za 'Zenszkoga drústva delo, — stero je potrêbno i hasznovito krsztsanszko delo na dobro Bo'zemi králevsztvi i szvétoj materi cérkvi i vu sterom deli taovzéti, nyé tüdi z-áldovmi podpérati je dú'znoszt, radoszt i lúsnoszt — sze je 'ze rávno pred 40 létmi moglo zacsnoti vu etoj gmáni, ár, csibár nega níksega gorizamerkanya na eto gledôcs, jeszte eden peccátnik 'Zenszkoga drústva, vu steroga je 1891. leto vrézano.

Ali po isztini sze je 1900. jun. 3 ga nasztavilo 'Zenszko drústvo vu etoj fari. 1900. május mészeca szo naime tedásnyi nas púspek, te apostolszke vréloszti Gyurátz Ferenc, cerkevno vizitácijo dr'zali vu nasoj krajini i toplo szo porácsali nasztávlánye 'Zenszki drústev po vszé faraj. Nyihovo porácsanje je poszlúhnyeno i vu Puconszkaj fari i sze je nasztavilo naszkori 'Zenszko drústvo, pa escse z jáko velkim podpéranjem. Z-Puconec 104, z-Gorice 61, z-Moscsánec 53, z-Doline 29, z Lemerja 58, z-Pu'zavec 45, z-Salamenec 80, z-Polane 39, z-Vanecsa 97, z-Markisavec 32, z-Szebeborec 84, itv. kotrig je nasztópilo vu drústvo.

Ti navdúseni zacsitelje Czipott Rézô dúhovnik, Csaplovits Ferenc inspektor, Czipott Rézôjova, Pammet Rézôjova, Pentek Mihalyova, Jonas Stevanova, Kolosa Miklosova, Lukáts Stevanova, Kúhar Stevanova, Kúhar Ferencova, Szecszo Stevanova, Bouquet Vilma, Horvath Lajosova, Luthár Terézia, Benko Terezia itv. — szo navékse 'ze dávno odisli po pôti vszé 'zivécsi; ali escse tüdi zdâ sze szpomínamo 'znyih z-zahválnosztjov i z-lúbéznosztjov, kak pótklacsáro, pótkazácsov.

Od obsztoja 'Zenszkoga drústva nadale szvedocsi eden zapísznik, gorivzéti na 1901. dec. 22-ga, pod vodsztvom † Porkoláb dúhovnika dr'zánom szpráviscsi. Potom má bidti vsze dugo nê, je gorihényalo 'Zenszko drústvo z-szvojim delanyem. 1910-ga leta gmánszki racsúni szvedocsijo, ka 'Zenszko drústvo má na 4 knigaj vszevküp 1027-76 koron pénez vu gaszaj. Eti pénezi szo zvéksega goriponúcani pri renoválivanyi cérkvi.

Deklicska je zaszpála. Od nyénoga zbúdjénja je vecskrát bilo zgovárjánye. Pokojne Luthárove Fliszár Sarolte, fararce edno nájvékse 'zelénye je tüdi tó bílô, naj to szpajôcso deklícs-

ko znôvics na 'zivlêneye zdranfamo. Eto 'zelêneye je vedno vecs szrdc prehodilo. Na nasi szpráviscsaj szo fare vréli mo'zêvje pokazali na tó, ka Puconszka gmâna tüdi potrebûje szvoji 'zen neszebicsno lübézni delo i záto szo porácsali, naj sze znôvics nasztávi vu fari 'zenszko drústvo na razsirjávanye verszkoga 'zitka i na pôvéksávanye lübézni dela. Potom na podlági szkoncsanya letosnyega gmânszkoga glávnoga gyülésa je predszeniksztvo fare razposzlalo na Cvetno nedelo vu vsze fârne obcsine edno goripozványe, vu sterom je büdilo 'zene gmâne na notrisztóp vu 'zenszko drústvo.

Eto goripozványe je na 'zív náglasz naj slo. Vsze dugonê sze je okoli 400 'zen i devojk z-szvojim podpiszom jávilo, ka scsêjo delati vu cêrkvi, ár je nyim na tó szam Krisztus dao szlobodscsino i scsêjo pokazati, ka vu 'zenaj Puconszke fare nega menyé energije i dühá, kak vu szôszedni faraj, gde povszédik delajo 'zene z-blá'zenov radosztjov za prisesztje Bo'zega kralévsztva.

Po szvétki gorisztanênya, apr. 12-ga na nedeli Quasimodogeniti po Bo'zój szlúzbi je obdr'zána vu cêrkvi szeja znôvics organizêranya 'zenszkoga drústva, med velikim tájlemányem. Dühovnik szo pôleg Luk. 10, 38-42 naprêdávanye dr'zali i pokazali na tó, kakse szvéto pozványe má 'Zenszko drústvo i kak velika radoszt je vu gmânaj delanye ti lübléni Marij ino Marth. V Puconszkoj gmâni je do etigamao menkalo 'Zenszko drústvo. Eto vu vszem skodlivoga naszleda zmenkanye sze more odpraviti, záto naj bode 'zenszko drústvo.

Potom szo od punktoma do puktoma szpoznávali drústva pravil nacsrt, steri je za dobro szpoznani i sze predlo'zi szvetnoj oblászti za volo potrdjenja.

Zatém szo pôleg pravil taki zvoljene prve csesztnice drústva; za predszenikojco Rátkai Ödönova, za I. podpredszenikojco Kühár Stevanova, za II. podpredszenikojco Siftar Stevanova; za tajnikojce: Kühár Maria i Furekova Külits Iren; za I. pêneznikojco Sternova Sparas Emma, za II. pêneznikojco Celec Stevanova; za kontrolnice: Titan Jo'zefova, Siftar Lajosova i Jonas Sarolta; za odbornice: Savel Sandorova, Siftar Ferencova, Pentek Jo'zefova, Brglesz Sándorova, Turk Maria, Fartely Jo'zefova, Fartely Károlyová, Celec Karolina, Jonas Elizabet, Luthár Karolyova, vd. Kericsmár Ernőjova, Andrecs

Stevanova, Vrecsics Viktorova, Kumin Jo'zefova, Lebar Jánosova, Banfi Stevanova, Vljaj Ferencova, Skrabán Jánosova, Kühár Lajosova i vd. Franko Maria.

Eti szpomenémo, ka de drústvo csetére kotrige melo: a) grüntárne, tó szo takse ev. 'zene, stere vu gaszo drústva enkrát za vszigidár nájménye 300 Din. dájo notri; b) rédne kotrige, stere létno po glávnom gyülési od leta do leta odlôcseno cslanarino plácsajo (na eto leto 5 Din.); c) podpórne kotrige, stere létno kaksostêcs sumo darújejo vu gaszo drústva; d) csasztne kotrige, takse drúge vere, ali zvöna gmâne 'zivecse ev. 'zene, stere pripoznavse plemeniti cil drústva, eto z-szvojimi lübéznidármí podpérajó.

Na pokrepküvanye vadlúványszko dühá i evangelicsanszke ogvüsenosztí bode drústvo vu Adventi i Poszti po nedelaj zadvecsera rédna vküpprihájanya melo.

Za prvi cil gmânszkoga dobrocsinenya je pred szébe posztavilo drústvo, ka notriszprávi nôvo krsztno szvéto poszôdo. Pri etom je drústvo z-radosztjov vzelo na znánye, ka polovico sztroskov za nôvo krsztno szv. poszôdo vd. Franko Maria z Puconec száma bode noszila.

Drústvo z-gmânszke gasze prêkdobi dvá fonda: Eden je gorisztáo od sztráni prvêsega 'zenszkoga drústva; drúgoga szo Porkoláb pok. Gyulova aldüvali na szprávo oltárszke szvéto poszôde.

Vu szlúzbi viszikoga cila sztojêcse 'zenszko drústvo je vrêdno navdüsenoga podpêranya i nájtöplêsega tájlemánya vu cêloj meri. Záto sze najvküpszprávi okôli oltára 'zenszkoga drústva vênec nase fare 'zén. Naj nyim podigáva prszí tó znánye, ka z-szvojim plemenitím tájlemányem szvéto dugoványe podpérajó. Oucvetek nase gmâne 'zenszkoga drústva má szvedocsiti, ka nase 'zene precstüjto szvoje pozványe. Gda eto na nôvo nasztávléno 'zenszko drústvo toplo porácsamo vu podpêranye 'zénszek Püconszke fare, tê z-ednim na nyé toga Vszamogôcsega obilen blagoszlov proszimo!

Rázloczni máli glászi.

Radoszti glász. „Nenihám vász szirôte, pridem k-vám.“ (Jan. 14, 18.)

Cstenyárom nasim! Za volo technicsni zrokov szmo nê mogli prilo'ziti k-etoj numeri nadaljeványe „Ágostonszko verevadlúványa.“

Evang. podpornice szvetszkoga predsednika odebéranye. Preminôcsi ev. seniorát-ni gyűlés je szkoncsao, da sze na podpornice szvetszkoga predsednika odebéranye gledôcs gmajn vôtumi do 1931 april 1-ga notri dájo. Vôtumje szo zevszê 10 gmajn na odlocseno vrêmen k-g. seniori notri poszlani. Aprila 15-toga je na tó gledôcs vöposzlana komiszia vôtume gori odprla i preglédnola. Vsze gmajne szo na Dobrai János Murske Sobote hotel lasznika vôtumivale, kí szo tak za prekmurszke evang. sinyorije podpornice szvetszkoga predsednika ednoglaszno zebráni. Vu g. Dobrai Jánosi je tá nasa návjékse dobrotivnoszti náosztava, stera teliko szíromaskj gmajn i náosztav podpéra, vrêdnoga, na nyé valón szvetszkoga voditela dobila. Z-szrdcá 'zelêmo od Vszamogôcsega, da eto csészt dugo lét vu zdrávji znásajo. Bôg jih 'zivi!

Hisztoriczna opomínanya. 1521. apr. 18: Luthera vadlűvanyedévanye pred Wormszkim orszacschim gyűlésom. — 1529. apr. 19: Speyerszka protestácija. — 1197. apr. 16: Wald Peter je vmrô. — Pred 50 létmi 1881. apr. 7. je mrô Wichern János, ocsa znotrêsnye missije. Nyegov 'zitek i delo je doszta blagoszlova vretina grátala. — Pred 200 létmi, 1731. apr. 24-ga je mrô Defoe Daniel, pizátel Robinson Crusoe-ja. 1719-ga je pizsao eto szvojo knigo, stera je vu szvetovnoj literaturi edna ta bole razsirjena. Vêm bojűvanye csloveka z naturov vszìgdár intereszêra poszebno mladino. — Pred 250 létmi, 1681. apr. 28-ga je pôzvaov 'vkűp v Sopron I. Leopold ono orszacscho szpráiscse, na sterom szo zákon prineszli od artikulariski cerkveo.

Konfirmacija vu Bethlehemi. Márciusa 29-ga je bila ôszvetna konfirmacija vu szlovenszkoj cêrkvi v Bethlehemi. Lêpi sereg szlovenszke decé, vszevkűp 49, je oblűbilo pred Bo'zim oltárom vernoszot notri do szmrti Krisztusi i nyegovoj cêrkvi. Bo'zi Dűh je krêpi, da neprelomijo szvoje oblűbe nigdár!

Z-D. Lendavszke nase fare. Na Cvetno nedelo je bio dr'zani pobo'zen zvecsarek, na sterom szo Skalicsova Luthár Sarolta goricstenyé meli od „Eden gályerob dűhovnika“; Penhoffer Juliska i Vukan Inke szta deklamálivale; Skalics dűhovnik szo pa naprêdávanye meli od toga: „Sto je bio Jezus?“ — Ápr. 6-ga vecsér je „Evang. 'Zenszko drűstvo v D. Lendavi“ priredilo dobrotivnoga cíla naprêdávanye vu vejikoj dvoráni hotela pri Kroni. Na redovéki szta bilê

dvê igri i tó: „Fruska“ veszêloigra vu trê predjányi i „Dediscsina“ otroska igra v-ednom predjányi. Dvorána je nabito puna bila z-publikumom. Z-naprêdávanyem je 'Zenszko drűstvo znôvics veliki morálni nászhaj doszegnola, ali tűdi je lehko zadovolno z-materiálnim zneszkom vu vezdásnyi szűkesni cajtaj.

Nôvoga ministra mámo. Dr. Srskič Milan dotêsnyi minister pravde je prevzêo drűgo ministrstvo i na nyegovo meszto je imenovani za ministra pravde i tak z-ednim za nájvisisega vrsilca verszki dugovány: Dr. Ljotič B. Dimitrije odvetnik z Smederovoja. Ministrstvo Dr. Srskič Milana nepozábleno bode vu 'zitki nase cêrkvi. Nyemi mámo hváliti vözdelanye protestanskoga zákona, steri je prem. leto apr. 16-ga sankcioniran; pod nyegovim ministrstvom je doszêgno kraljevsko sankcioniranye usztav nase cêrkvi. Prerazmêcsi, dobrovolni i pravicsen csinitel je bio nasi dugovány. — Novi minister pravde je poznan po szvojem nesztrankarsztsvi i plemenitom premislávanyi. Na nyegovo delo i 'zitek Bo'zi blagoszlov proszimo.

Nasi reformovani bratje (kalavinje) szo vu oszebi Kovács Imrija z Pancsove dôbili vucsitela-lévito v Motvarjevce. Ovak pa pod pazitelsztvom nyihovoga glávnoaga sinyôra sztojijo, kí je vszákno leto kamcsi ednôk obiscse.

Turobni glászi. Márc. 22-ga nasz je osztávila v Predanovci szkrbna mati vd. Kocen 'Zu'za, sztara 68 lét. — Márc. 23-ga je domô odisao v-Moscanci Zrinszki Miklos, sztar 75 lét. — Nezgovoren zgűbicsek je doszêgno Cipott Ivana Polanszkoaga kurátora i 'zupána familijo. Szvojo jedino lèpo csér, Márijo, vu stere brnászti ocsáj liki dabi sze nebész zvêzde bliscsile, szo z-vsákim nájlepsim trôstom k-mô'zi dàli v Borejce t. l. febr. 15-ga. Ali edna tragédija je prisla zmész, stera je naednôk zncisila cêlo racsunanye i kmičsno tú'znoszot prineszla vszákomi. Márc. 30 ga je Gerjékova Cipott Mária v radgonszkom spitáli, po te'zkoj operáciji na szmrten szén zaprla szvoje lèpe ocsi; sztaroszti szvoje 20-tom leti. Ápr. 1-ga szmo jo szprevodili med velikim táljemányem i jòkanyem na Polanszki mira ográcsek. — Ápr. 2-ga sze je povrno k-ocsákóm szvojim szêri Simeon v-Moscanci Temlin Stevan, sztar 89 lét. — Ápr. 8-ga je osztávila nász v-Brezovci verna tűvárísica, dobra mati Vukan Judit, sztara 60 lét. — Ápr. 12-ga je osztávo ete nemiren szvêt v-Brezovci Temlin Stevan, sztar

72 leti. — Mrô je marc. 26-ga v M. Szoboti, po celom Prêkmurji dobro znáni i postŰvani môž, Ratkol Tivadar, sztar 66 lét. Bio je prestimani architekt. On je zidao domanjsevszko naso cêrkev; pŰconszke cêrkví lépi tórem je póleg Nyegovoga nacsrta znôva rejeni. Puconszki ciglénic ôcvetek je k-Nyegovomi iméni prikapceen itv. Dobrotiven darovnik je bio pri vszê nasi prosnyaj i vszigdar veren i vedrni priatel. Obarmo nyegov lépi szpômenek! — Naj májo vszi eti vöpreminôcsi szladtek gröbszki szén i blá'zeno gorisztanénye! Nyé 'zalŰvajôcsim pa naj dá vszega trôsta Bôg vu nyegovoj szvétoj völi szí pocsinôti!

Dári k-neszprhlivomi venci v-szpomin na Luthárovo Fliszár Sarolto za Dijacszkoga Dôma stipendij: Brglesz Franc Vanecsa 10 D, Bezéc Lajos Pnconci 10 D, Cipott Franc Polana 20 D, Mőrec Maria Puconci 10 D, Gerjek Karolina Borejci 20 D, BŰkovszka i Gri'zka mladina Salamenci 30 D, Kolosa Lajos Szebeborci 10 D, Jonas Vilma diakonissa Petrovo Polje 5 D, Skraban Karolina Puconci 10 D, Bâc Sándor Brezovci 5 D, Grabar Ivan Polana 5 D, Fliszár Gizela Vanecsa 10 D, KŰhar Franc Puconci 10 D, Andrêcs Terus Kanada (Pecsarovci) 1/2 dollára, Brglesz Vilma Salamenci 10 D, Vrle goricske devojke (Poredos Ilonka, Banfi Vilma, Mőrec Vilma, Vrecsics Vilma, Siplics Irma, Cselak Maria, Kousz Karolina) 35 D, Siplics Ivan Polana 10 D, Fartely Ferenc Bokracsi 10 D, Podleszek Stevan Predanovci 5 D, Savel Re'zô Vanecsa 10 D, Vukan Ivan Brezovci 20 D, Ritoper Maria Szebeborci 30 Din. — Nájszrcsnêsa hvála za té korine postŰvanya!

Na Polszkom sze je gibanye zacsnolo na odtrgnenye od rim. kath. cêrkví. Toga gibanya voditel i polszke národne cêrkví pŰspek je pôsztao Dr. Zacharjasievics.

Po 19 létmi domô z-Sibirije. Banko Stevao z Dankovec je 1912. leta odrukivao k-szoldakiji, odtêc pa 1914. vu bojno. 1915. febr. 2-ga je vu Karpataj vu ruszisko vôzo prisao. Nê dávno je prislo z Sibirije prvo nyegovo pizmo, vu sterom szí proszi pravice, ár domô scsé pridti. Sztanovito escse doszta drŰgi nasi dományi jeszte tam, od steri mi nevêmo, jeli zivêjo, ali nê.

Dári na DŰacski Dom v Puconszkoj fari pa zlatoj knigi: Benko Kalman Brezovci 24 D, Drvarits Stevan Lemerje 30 D, Lebar Janos

Krcni 30, Pecsek Lajos Ivanovci 20 D, Skrilec Kalman Krcni 20, Sampl Rezi Radkersburg 10 D, Sampl Gráti Radkersburg 10 D, Prkics Jo'zefova Csnci 10 D, Norcsics Vilma Kupsinci 10 D, KŰhar Maria postarica Puconci 100 D, KŰhar Matyas Puconci 20 D, Skrilec Franc Polana 10 D, Flegar Kalman Lemerje 10 Din. — Za vsze ete dáre je velika nasa radoszt, stera sze vövderé vu eti recsáj: Goszpodne, hválimo Tebi, ár szí prijaznivi i vecsna je tvoja miloscsa!

Znamenita statisztika. Vu Nemcsiji vszevkŰp 36,654 krsztsanszki dŰhovnikov jeszte. Od té je 16,244=44.32 procentov evangelicsanszki i 20,410=55.68 procentov rimszko katolicsanszki dŰhovnikov. Ovak je pa z prebivalcov 40,014,677 =64.1 procent evangelicsanszki i 20,199,344=32.3 procentov rimszko katoliski. Na ednoga-ednoga evangelicsanszkoga dŰhovnika poprêk 2,463 dŰs, na ednoga-ednoga rimszko katoliskoga dŰhovnika poprêk 989 dŰs szpádne. No csi k-katholicizmi prebivalcov Nemcsije edna tretjina szlisi, itak katoliska cêrkev dosztavecs dŰhovnikov má, liki evangelicsanszka cêrkev. Ete racsunszke djátke kázejo, ka Rim za fontosno missionsko delapôle dr'zi Nemcsijo, kama kêm vecs delavcov scsé posztaviti. Nega escse ednoga országa, gde bi na 989 r. kath. dŰs poprêk eden r. kath. dŰhovnik szpadno. Póleg toga primêra bi v Prêkmurji vise 20 evangelicsanszki dŰhovnikov moglo bidti.

Szamovolni dári na goridr'zanye DŰsegnoga Lízta: Soós János Pecsarovci 10 D, Szlivnyek Jo'zef Vanecsa 2 D, Luthár Károly Ljubljana 20 D, Siftar Mihály gost. Sztrukovci 10 D, KŰhar Matyas Puconci 10 D, Sostarêc Ferenc Szubotica 50 Din. — Radi bi nadaljávali! Szrdsna hvála!

Áldovi na Radgonszko cêrkev zidanye v Puconszkoj fari v dináraj: Predanovci 4,227, Salamenci 701, Polana 1,257, Lemerje 1,232, Bokracsi 106, Dolina 170, Andrejci 239, Szebeborci 796, Puconci 1870, Vanecsa 1074 (ogengaszilci 100), Gorica 749, Pecsarovci 556, PŰzavci 1750, Krcni 152, Brezovci 2374 (Hranilnica 500), Markisavci 805, Moscsanci 192.5, Puconszko ogengaszilno drŰstvo i pevszki khorus 700 D. SzkŰpno 18,950.5 Din. Goszpôd je potrebŰvao té dáre, naj szlŰzijo Nyemi na diko!

„Zivê Krisztus! — Ka sze bojim? — On me lŰbi, tô dobro znam.

Evangeliomszke vere ino cérkvi obcsinszki prigodi.

Naprêdáni po

KARDOS JÁNOSI Hodoskom dühovniki.

3. Tetzal odpüsztké odáva, i Luther popravek cérkvi zacne.

Da bi on vu zdâ doliszpiszanoi sztávi do kónca osztáti mogao, na kak plemenito viszikoszt popolnoga vucsetela i predgara cérkvi bo'ze bi sze po nepriglihnom talentomi i neobtrüdjenoj gedrnosztzi szvojoj pozdigno. Ali eden nedovêden prigod i nyemi prôtidelajôcsi prszt bo'zi ga je hitro 'z-nyegove mirovne vugodne sztáve pâ vözdigno i na doszta vékse vihére, kak ji je gdakoli prvle cêle csrêde szküsztiti britko neszrecso meo, z-neszmilenov szilov vösühno. Szirmacsek! steroga vandrara ládja je gda od teliko nacsemürnoga válovja pregányana? Ali nacsí bidti je nêmoglo, nêszmelo; ár gde je i kaménye kricsalo, tam je Luthera, za bo'zo diko gorécsi düh celô zanêmiti nêmogao, niti nê'zelo. Razmite!

Rávno onoga hipa, gda je po Lutheri vgotovo zemlo Wittenberga z-apostolszkov vrêlostjtov torjeno szemen evangeliomszke isztine 'zelen szád nebeszkoga blagoszlova zácsalo kázati po dr'zélaj v-prepaszt dühovne nevôle vtonyeni; pride neprijátel i na nyega zadávlanye i pobo'zni dús veliko szpáko, z-ocsivesznov bátrivnosztjov szipáva med nyé pogübelen kôkol grozne blôde, pokvarjenosztzi i preklétsztva. Tetzal János je imé nyegovo. Ete dominikánuski barát v-zápornici Lipsie, sze gorisztepé z-mrácsne lüknye szvoje i po cêloj nemskoj zemli z-gnûsznov neszramnosztjov odávati zacne odpüsztké, ali grêhe odpüsztsávajôcse stampane cedale, i z-krámom szvojim 'ze na cêle stiri mile zemlé od Wittenberga notri do Jütterbogka nezasztávlano vandra.

Povêdano je, ka szo rim. pápovje pri szebi dolidjáni meli nezmenkani kincs prevelike vrêdnosztzi stímáni szvétcov. Zvöntoga szo tak vcsili, kâ bi vszáki cslovek vekivecsno mantró meo trpeti za volo grêhov szvoji! ali ona bi sze prekrátiti dála, csi bi 'ze eti na zemli kastigo trpo za nyé. Na kastigo pa oszôditi, ali od nyé odvêzati bi li v-popov oblászti sztalô, ki bi gotovi bili, vszákomi dobrocsinécsemi, tô je na

cérkvi i zápornice pêneze darüvajôcsemi, vekivecsno kastigo prekrátiti i z-kincsá cerkevno gátal datí. Záto je szkoncsano, kâ sze nisteri grêhi naj z-pênezi kastigajo, tô je, kastiga niki binov z-pênezi odkúpüje. Tô szo zváli odpüsztké (indulgentiae.)

Zaprva szo etak priiszkani pênezi eden csasz na dobre cile obrácsani; ali szledi szo po nyi li pápov kincsne lade napunyávane. Cécanye lúdi je hitro za cil polo'zeno; i te'zko je povedati, jeli sze je bole vrêdno csüdivati nad neszramnosztjov rim. pápov, ki szo nedopunyenosztzi szvoje 'ze niti nêszkrivalí vecs pred szvétom, ali pa milüvati vbôgi lúdi szleposzt, ki szo sze z-etak tálom obajati i csesztô od szlédnyega pêneza i zálo'za szpraviti dáli.

'Ze v-1300. leti je VIII. Bonifac pápa vöprekricsao, kâ bi oni krsztsanye, ki bi vu tom leti v-Rim sli odpüsztké küpüvat, naime dobro hoditi meli; ár bi, praj, tam odávani odpüsztki vecs hasznili, kak indri. Záto szo leto etakse, leto popolnoga odpüsztká, ali veszélnosztí (jubileum) zváli, stero je zaprva li na edno sztotino szpadnolo. I nezracsúnana vno'zina sze je natiszkála v-Rim, stera sze je vu szpári blôdnoga vüpanya dobro naklála z-odpüsztkmi, ali mosnyé sziszpráznila, i tak sze britko vkányena vrnôla nazá v-domovino szvojo; geto sze je prôttomi pápa szladko oszmejávo nad etak vküpnagrenyénim neszmemnim mammonom. — Sztô lét tekáj je hitro za prevecs dúgi naideni; ár je tak nê vszákomi z-pápov odkrita sztála zláta bajca, ka je dônok vszaki po pravici csakao, i doszta grêsní dús sze gvüšno odkúpiti prilike nêmelo; i tak je dúgi hip ete szledi na pétdeszét, potom na trészeti i naszlédnye na pétdvajszeti lét, pôleg môdroga dobrovidénnya, dolipüsztseni i prekratseni. Kakse tr'ztvo bláznosztzi z-verov i csrêdov tak prôszto gá i z-malim zadovolnoga Názarénusa!

Pri vszem tom szo ni z-etak malimi létí nê zadovolni i vtoljeni bili. Prevelika szkrb za teliko pogübleri ôvc, — sto zná, csi nê bole za nyi drágo vuno! — kim domácsi nevugodni násztaji nikak nebi dopüsztili dalecs le'zécsega bo'zega meszta viditi, je nyé na bôgse prilike ponüdjénye gnála. Na tô gledôcs szo vö- i po vszê dr'zélaj okôli poszlali odávce odpüsztkov, ki bi vszákomi obtezenomi grêsniki na lasztiven dom nyegov neszli etak 'zelno skér dúsno gá trôsta i zvelicsanya. Brezi porednoga sztros-

ka sze je totí k-nyé pridti ni pri dômi nê dalô; ár je nyé pozd'ignyena cêna i odávcov trúd, de- ra i dobicsek zlehka pôzro vsze, ka szi je bo- 'ze pôti etak mentüvani vbôgi küpec prisparao. Etak je nê szamo Rim, nego i vszáki drúgi mrácsni kôt cecao 'züle nevolnoga lüdsztva dnê- vov oni, i naime szlépo-pobo'zni mesztancsarov nemski dr'zél.

Ka je vecs, escse i szvetszki poglavnici szo nücali blázno skér eto na notripobéranye obcsinszke dácse. Etak je v-1430. leti saxonszki herceg Lipsio z-bástjami steo pokrepiti; ali da je k-tak velkomi deli zadoszta nájemnikov do- biti nêmogao, pápo je oproszo, da bi nyemi na pomôcs bio; ki je i precí vöprekricsati dao, kâ bi vszáki, ki bi nedelne i szvétesne dni na bás- tjaj várasa etoga delao, stirideszét dnêvov od- púsztasnye vzéo, steri bi sze nyemi na ovom szvétí z-vecsne kastige nyegove vözracsunali i dolipotégnoli. Kakse zlo! — Zaisztino, ni szama sybilla nebi szpodobna bila, zdravoj pámeti i dúsnoj vészti protivnêsi dugovány trpeti; z-keli- kim menye bi szlobodoo bilô, nyé krsztsanszta poglavári escse i na miszli meti! — Ali razmiti sze dá, kâ je naime z-taksi vretin tekao zláti potok v-Jeru'zàlem cêrkvi prav vervajôcse. I po- tok té je dopunoma narászao z-nezracsunani jár- kov oni, steri szo na jezero vrikov v nyega tek- li po tak zváni lizstê zmôcsaja. Znáno je lepraj, kâ, ki je posztné dni steo zmôcsaj ali kiszilák jezti, on je od cêrkevne oblászti mogao vu pizmi na tó dopúsztasnye pokázati, ali lizst zmôcsaja meti. Lizstôv etaksi sze je vszáko leto neszmerzna vno'zina po grosi odála, steri cêna je naszlédnye li v-rimszki kincs tecsti mogla. Kram ete sztoji i zdâ, ali boie narêtci i szkri- voma, kak nigda.

Rávno te, gda je Luther vu velikom deli popravka cêrkvi prvi sztopáj vcsino, tó je, v- 1517. leti, je X. Leo pápa szedo na rimszkôm sztolci, ki je k-velikoj préci bô lobloszúhnoszti, sterij sze je celô pôdao, doszta pêneze potrebü- vao. Da je pa to 'zirovno leto veszélnozsti es- cse dalecs bilô, jálo je, kâ „na diko cêlomi krsztsanszvti, prôti tórki bojno zacseti i domá szv. Petra cêrkev zidati scsé; i za toga volo szi je priliko i szlobodscsino vzéo pobiranya pêneze po odávanyi odpúsztkov.“ On tak, geto je k- dobromi cili, — pôleg je'zuitkoga návuka — po

kaksojkoli skéri pridti za vsze edno prestímao; vö je poszlaó, naime po nemski dr'zélaj, tr'zce krâma szvojeja, med kîmi je te najneszramnêsi bio, 'ze prvle imenüvani Tetzél János, ki sze je vu tr'ztvi etom 'ze dugo lét fliszao, i tak nyé popolno razmo. I csi je taki on celô zbo'zen i gnúszni cslovek bio nateliko, da ga je edna raz- dra'zd'zena vno'zina ednôk v-eden kalisni mocs- var vr'zti stela, ka bi sze i zagvüsno zgôdilo nad nyim, da nyemi zebranik saxonie na pomôcs nebi prisao; dônok je nezracsunano vno go od- púsztkov, naime na to nevolnêse, vu szlepoté mre'zaj dr'záno, i z-zlom vtepeno lüdsztvo zma- zatí dobro razmo.

V-znamenita mészta je vszigdár z-szvetlov précimbov notrisô, da bi sze etak, za volo no- vine, vsze vecs küpcov k-nyemi natiszkało. Szkoncsanya i lizsti (bullo) pápov je na 'za- matnom vankisi dao pred szebom neszti; po- pevje i barátje, csesztnici i solé szo z-zásztava- mi i gorécsimi lampasi mogli nyemi na csészti prôtiidti; zvonôvje szo potégnyeni; i tak je on zevszov díkov vu cêrkev szprevájani, gde sze je rimszka zásztava i eden veliki erdêcsi kri'z gori- posztavo i potom szenye odpúsztkov zacsnolo On je povszéd dvê ladici meo pri szebi v-steri ednoj je odpúsztke, v-toj drúgoj pa za nyé pris- krtane pêneze varvao; i na ete ladice vr'zivsi szkuzen poglêd, je csesztô z-milim i groze pu- nim glászom etak kricsao k-lüdsztvi:

„Csi ti gros v-ladi zcinkáva,
Dúsa sze v-nêbo zdigáva!“

On je za vszáki, véksi ménsi grêh, kakti: za tatio, jálno priszego, lüdomorszto, szmê, sá- lo itv. meo gotove odpúsztke, stere je, pôleg dôbi grêhov, dragse, ali tonyê odávao. Ali tak velikoga grêha je niscse, ni predtêm, ni potom nêmogao vcsiniti, steri sze, praj, po dobro plá- csanom etaksem odpúsztki celô doli nebi zbriszao!

Po blôdnom i pogübelnom návuki etom je on szam szebé ednôk britko zvodo. Ár gda bi v-Jütterbogki kram szvoj odávao, eden konyenik k-nyemi prisztôpi, z-etimi recsmi: „Jasz szem goridjao pri szebi, kâ nikákomi pêneze morem vkrárvéti na obcsinszkoj ceszti; proszim te, daj mi odpúszték za grêh etaksi.“ Tetzél je doszta prozso za nyega, i voj je na edno rêcs vsze doli- polo'zo. Potom barát, osztavivsi váras, dale po- túje i niti ne miszli, kâ bi sze nyemi, kak szvé- tomi bo'zemi, ka protivnoga pripetilo na pôti.

(Nadaljávanye pride.)